

تبیین نقش مدیریت و برنامه درسی استعدادیابی، سبک‌های مقابله با تنیدگی روانی و منبع مهارت‌های ایزانی در دانش‌آموزان

دریافت: ۱۴۰۱/۰۸/۰۳

پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۱۰

حسین بقایی

استادیار گروه برنامه ریزی درسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرند، مرند- ایران

رقیه علیزاده قیلوا

دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرند، مرند- ایران.

چکیده:

پژوهش حاضر با هدف تبیین نقش مدیریت و برنامه درسی استعدادیابی، سبک‌های مقابله با تنیدگی روانی و منبع مهارت‌های ایزانی در دانش‌آموزان پسر متوسطه دوم ارومیه انجام شده است. روش تحقیق، توصیفی و همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری است. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان پسر متوسطه دوم ناحیه یک ارومیه در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹ است که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی ۲۳۷ نفر به‌عنوان نمونه آماری جهت مطالعه انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌های پژوهش از چهار پرسشنامه استاندارد مدیریت استعدادیابی احمدی و سرلک (۱۳۹۱)، سبک‌های مقابله با تنیدگی روانی اندلر و پارکر (۱۹۹۰)، منبع مهارت‌های تحصیلی ترایس (۱۹۸۵) و بروز رفتارهای ایزانی با اقتباس از مقیاس رفتارهای پرخطر YRBSS (۲۰۱۳) استفاده شد. داده‌های پژوهش با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری تحلیل شد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد جذب استعدادها، همسوسازی و نگهداشت استعدادها، توسعه استعدادها، بازیابی استعدادها، سبک مقابله مساله مدار، سبک مقابله اجتنابی، منبع مهارت‌های تحصیلی بیرونی ۴۲ درصد از واریانس بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر را بصورت معناداری تبیین می‌کنند. از طرفی متغیرهای جذب استعدادها، همسوسازی و نگهداشت استعدادها، توسعه استعدادها، بازیابی استعدادها، سبک مقابله مساله مدار، سبک مقابله اجتنابی، منبع مهارت‌های تحصیلی بیرونی بطور مستقیم بر بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر تأثیر دارند. همچنین منبع مهارت‌های تحصیلی بیرونی بطور غیر مستقیم، از طریق بازیابی استعدادها بر بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر اثر می‌گذارد. با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود برای کاهش رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان، در مدارس به شناسایی استعدادها و کنترل رفتارهای دانش‌آموزان توجه ویژه‌ای بکنند.

واژگان کلیدی: برنامه درسی، مدیریت استعدادیابی، سبک‌های مقابله با تنیدگی روانی، منبع مهارت‌های تحصیلی، رفتارهای ایزانی.

Clarifying the role of management and talent search curriculum, styles of coping with mental stress and the source of academic restraint with the occurrence of antisocial behaviors in students

---

Hossein Beqaei

Assistant Professor, Department of Curriculum Planning, Islamic Azad University, Marand Branch, Marand-Iran

Ruqiya Alizadeh Qaylo¹

Doctoral student of Curriculum Planning, Islamic Azad University, Marand Branch, Marand-Iran.

Abstract:

The present study was conducted with the aim of explaining the role of management and talent search curriculum, styles of coping with mental stress and the source of academic inhibition with the occurrence of Izanian behaviors in second secondary male students of Urmia. The research method is descriptive and correlational of structural equation modeling. The statistical population includes all secondary school boys of the first district of Urmia in the academic year 2018-2019, and 237 people were selected as a statistical sample for the study using the random cluster sampling method. To collect research data from four standard talent management questionnaires of Ahmadi and Serlak (2013), Endler and Parker's (1990) styles of coping with psychological stress, Trice's source of academic inhibition (1985) and the incidence of Izani behaviors adapted from the YRBSS high-risk behavior scale. 2013) was used. The research data was analyzed using structural equation modeling. The results showed the appropriateness of the conceptual model and its confirmation for the community of Urmia secondary school boys. The results of the regression analysis showed that attracting talents, aligning and maintaining talents, developing talents, restoring talents, problem-oriented coping style, avoidant coping style, external source of productive skills significantly explain 42% of the variance in the occurrence of risky and risky behaviors. On the other hand, the variables of talent attraction, talent alignment and maintenance, talent development, talent recovery, problem-oriented coping style, avoidant coping style, and external skill source have a direct effect on the occurrence of dangerous and risky behaviors. Also, the source of internal skills indirectly affects the emergence of dangerous and risky behaviors through the recovery of talents. According to the findings of the research, it is suggested that in order to reduce the dangerous and dangerous behaviors of students, it is better for schools to pay special attention to identifying talents and controlling students' behaviors.

Keywords: Curriculum, talent management, coping styles with mental stress, source of academic restraint, Izanian behaviors.

---

¹ Corresponding author: ro.alizadeh@urmia.ac.ir

مقدمه

یکی از مهم‌ترین مسائل و آسیب‌های اجتماعی که توجه اندیشمندان علوم رفتاری، علوم اجتماعی و متولیان امور جوانان را به خود معطوف کرده موضوع رفتارهای پرخطر است. مفهوم گسترده رفتار پرخطر، سلسله‌ای از رفتارها را در بر می‌گیرد که نه تنها برای فرد درگیر در این رفتار و افراد مهم زندگی وی زیانهای جدی به بار می‌آورد، بلکه باعث صدمات غیرعمدی به افراد بیگانه دیگر نیز می‌شود (Qureshi Rad et al, ۲۰۱۹). رفتارهای پرخطر، رفتارهای بالقوه مخربی هستند که افراد به طور ارادی یا بدون اطلاع از پیامدهای نامطلوب احتمالی آن مرتکب می‌شوند (Rezaei Jamalavi et al, ۲۰۱۹). پژوهش‌ها نشان داده است که رفتارهای پرخطر دلایل مختلفی دارند از جمله: مشکلات مربوط به مدرسه و ترک تحصیل (Ergene et al, ۲۰۱۹)، عوامل اجتماعی و عدم امنیت در جامعه (Brook و همکاران، ۲۰۰۷)، خانواده و توجه ضعیف والدین از فرزندانشان (Karani و همکاران، ۲۰۱۶)، دوستان (Rodriguez, Marotta, ۲۰۱۷)، عوامل زنتیکی، تاثیرات هورمون و همکاران، ۲۰۱۹)، عوامل بلوغ (Henry و همکاران، ۲۰۰۵) و عوامل شخصی و روان شناختی (Indu و همکاران، ۲۰۱۷)؛ و Stewart و همکاران، ۲۰۱۵) نام برد. از آنجا که بیشتر دانش آموزان زمان زیادی را در مدرسه سپری می‌کنند، بروز این رفتارها و نحوه مهار آنها یکی از دغدغه‌های اصلی مدارس و آموزش و پرورش به حساب می‌آید. با توجه به پژوهش‌های انجام شده، بروز رفتارهای پرخطر در ایران رو به افزایش است (Langroudi و همکاران، ۲۰۱۸).

پژوهش‌های مختلفی در رابطه با رفتارهای پرخطر انجام شده از مهم‌ترین متغیردر کاهش بروز رفتارهای پرخطر که می‌توان به آن اشاره کرد نقش مدیریت استعدادیابی است. با اینکه در چند قرن اخیر معنای مختلفی برای استعداد، تعریف شده

است اما هنوز ابهاماتی در تعاریف گوناگون وجود دارد. در تعریفی، استعداد به معنای داشتن ظرفیت بالا، توانایی رهبری بالا یا سازگاری تعریف شده است (Meyers و همکاران، ۲۰۱۳). استعدادیابی را طرح‌هایی برای شناسایی توانایی‌ها و پتانسیل جوانان برای رسیدن به مراحل نخبگی و موفقیت تعریف می‌کنند (Noohi و همکاران، ۲۰۱۹). Coutinho (۲۰۱۴) اعتقاد دارد که در فرایند کشف استعداد و انتخاب افراد در سنین پایین نظارت و ارزشیابی مریبان، مناسب‌ترین روش تشخیص و شناسایی استعداد افراد است. استعداد عامل مهمی در موفقیت یا عدم موفقیت افراد در مشاغل است. بدون داشتن استعداد در یک زمینه پیشرفتی حاصل نخواهد شد یا روند آن بسیار کند خواهد بود. بر این اساس آگاهی از میزان و نوع استعداد افراد و انتخاب افراد مستعد کمک شایانی به موفقیت خواهد کرد تا پیش بینی خوبی از آینده با توجه به نیروهای مستعد در سازمان داشته باشند و از این طریق بتوانند عملکرد فردی خود را بهبود ببخشند (Goodarz و همکاران، ۲۰۱۶). از طرفی Collings & Mellahi (۲۰۰۹) مدیریت استعداد را مدیریتی راهبردی جهت شناسایی نظام مند پست‌های کلیدی برای پایداری و مزیت رقابتی سازمان تعریف کرده‌اند. عبارت مدیریت استعداد گاهی به مجموعه فعالیت‌هایی گفته می‌شود که کارفرما برای استخدام، آموزش، توسعه و به طور کلی اداره آن دسته از نیروی انسانی که مشاغل اجرایی و با اهمیت سازمان را در دست دارند استفاده می‌کنند (Cappelli, ۲۰۰۴). Qureshi Rad و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند که بین کشف استعداد و استفاده از آنها با بروز رفتارهای پرخطر رابطه معکوسی وجود دارد.

از سویی دیگر یکی از متغیرهایی که می‌تواند در تعدیل بروز رفتارهای پرخطر مؤثر باشد سبک‌های مقابله با تنیدگی است. در دنیای پیچیده امروز و تعاملات اجتماعی وسیع آن، مردم همیشه با

چندانی در ارتباط با این کارها بر خود و سایر افراد ندارد و به بی‌صدافتی تحصیلی متمایل می‌شود (Greenberger و همکاران، ۲۰۰۸) و دایما به بی‌ادبی تحصیلی یا رفتارهای بچه‌گانه دست می‌زند (Chowning و همکاران، ۲۰۰۹). همچنین احتمال بیشتری وجود دارد که افراد درونگرا دست به رفتارهای پرخطر بزنند (Vollrath, ۲۰۰۲). Tella (۲۰۰۷) نشان داد که دریافت مسند مهارگری پیش‌بینی‌کننده قوی در رفتارهای آموزشی و اجتماعی است. همچنین Georgina (۲۰۰۴) دریافت که افرادی که عملکرد تحصیلی بالایی دارند، موفقیت خود را به عوامل درونی، پایدار و مهارپذیر چون کوشش خود نسبت می‌دهند و در مقابل افرادی که پیشرفت تحصیلی چندانی ندارند، نتایج خود را به عوامل بیرونی، ناپایدار و غیر قابل مهار چون شانس و سختی تکلیف نسبت می‌دهند. در پژوهش Langaroodi و همکاران (۲۰۱۹) نتایج آزمون همبستگی نشان داد که بین خودمهارگری با رفتارهای پرخطر رابطه وجود دارد. در تحقیقی دیگر Asghari و همکاران (۲۰۱۳) دریافتند که مهار درونی‌گرایش به سو مصرف مواد را به صورت منفی پیش‌بینی می‌کند. در تحقیقی دیگر Namian و همکاران (۲۰۱۲) نتیجه گرفتند که اهمال‌کاری تحصیلی بوسیله جهت‌گیری مذهبی و مسند مهارگری درونی به صورت منفی پیش‌بینی می‌شود. Vera و همکاران (۲۰۱۳)، Elaine و همکاران (۲۰۱۲)، Cheung و همکاران (۲۰۰۸) و Ahmadi و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهش خود نشان دادند که خودمهارگری پایین با رفتارهای پرخطر رابطه دارد. پژوهش Qureshi Rad و همکاران (۲۰۱۹) نشان داد که بین مشارکت اجتماعی، شکوفایی اجتماعی (شناسایی استعدادها) با رفتارهای پرخطر دانشجویان همبستگی معنا دار معکوسی وجود دارد. به طوری که با افزایش مشارکت اجتماعی و شکوفایی اجتماعی میزان رفتارهای پرخطر آنان کاهش پیدا می‌کند. در تحقیقی Nezampoor و

هیجان‌های مختلفی از جمله غم، شادی، نفرت، غم و... روبرو هستند و واکنش نسبت به این هیجان‌ها ممکن است از سوی افراد متفاوت باشد که در اغلب اوقات همراه با تجربه تنیدگی روانی می‌باشد (Tahmasabzadeh و همکاران (۲۰۱۷). Holinka تنیدگی را به عنوان هیجانی منفی همراه با تردید در مقابله تعریف می‌کند (Holinka, ۲۰۱۵). پژوهش‌های مختلفی تأثیر مدیریت شناختی-رفتاری تنیدگی را در کاهش تنیدگی پس از ضربه و کاهش تنیدگی شغلی پرستاران (Orly و همکاران، ۲۰۱۳) نشان دادند.

مهارگری به عنوان باور کلی و پایدار فرد به مهارپذیری نتایج و پیامدهای زندگی تعریف می‌شود. افراد با مسند مهارگری درونی بر این باورند که می‌توانند رویدادهای زندگی را شکل دهند، در حالی که افراد با مسند مهارگری بیرونی معتقدند رویدادها توسط سرنوشت، شانس، بخت و اقبال یا توسط منابع قدرت بیرونی، مهار می‌شوند (Mahbod و همکاران، ۲۰۱۶). افراد دارای منبع کنترل درونی معتقد هستند تقویت‌هایی که دریافت می‌کنند تابع اسنادها و رفتارهای خود آنهاست، اما افراد دارای منبع کنترل بیرونی فکر می‌کنند دریافت تقویت از جانب افراد دیگر، سرنوشت یا شانس است. افراد دارای منبع کنترل درونی معتقد هستند که رویدادهای مثبت زندگی در نتیجه نقشه ریزی دقیق و کوشش پیگیر خود آنها به دست می‌آیند. حال آنکه، افراد دارای منبع کنترل بیرونی بین رفتار خود و رویدادها هیچ رابطه علت و معلولی نمی‌بینند و برای کوشش‌های خود، ارزش قائل نمی‌شوند. در مقابل کسانی که به منبع کنترل درونی معتقد هستند، این باور را دارند که کنترل زندگی خویش در دست خود آنهاست و برای مهارت‌ها و توانایی‌های خود، ارزش قائل می‌شوند (Seif, ۲۰۲۰). زمانی که فرد با بیرونی‌سازی مسولیت‌ها و مقصر دانستن مجموعه آموزشی، از قبول وظایف تحصیلی خود امتناع می‌کند، احتمال دارد در کارهایی خودش را درگیر کند که نگرانی

دانش آموزان پسر متوسطه دوم ناحیه یک ارومیه در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بود. ۲۷۴ نفر به عنوان نمونه با استفاده از جدول برآورد حجم نمونه کرجسی و مورگان و با استفاده از روش نمونه گیری خوشه‌ای تصادفی انتخاب شدند. در نهایت تعداد ۲۳۷ پرسشنامه جمع آوری گردید و نمونه نهایی ۲۳۷ نفر اعلام شد. برای جمع آوری داده‌های پژوهش از پرسشنامه‌های مدیریت استعدادیابی Ahmadi & Sarlak (۲۰۱۲)، سبک‌های مقابله با تنیدگی روانی Antler & Parker (۱۹۹۰)، منبع مهارت تحصیلی Trays (۱۹۸۵) و بروز رفتارهای ایزانی با اقتباس از مقیاس رفتارهای پرخطر YRBSS (۲۰۱۳) استفاده شد. روایی پرسشنامه‌ها به دو دلیل مورد تأیید پژوهشگر بوده است: اولاً اینکه پرسشنامه‌ها استاندارد بوده و دارای پیشینه تحقیقاتی می‌باشد؛ دوماً اینکه پرسشنامه توسط متخصصین رشته علوم تربیتی و روانشناسی مورد تأیید واقع شده است. پایایی پرسشنامه‌ها نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه‌های مدیریت استعدادیابی، سبک‌های مقابله با تنیدگی روانی، منبع مهارت تحصیلی و بروز رفتارهای ایزانی به ترتیب برابر با ۰/۸۲، ۰/۷۴، ۰/۸۰ و ۰/۸۵ محاسبه گردید.

یافته‌های تحقیق

در جدول ۱ شاخص‌های آمار توصیفی متغیرهای پژوهش نشان داده شده است. همانگونه که مشاهده می‌شود، سبک مقابله هیجان‌مدار بیشترین میانگین و انحراف معیار؛ و خودکشی، کمترین میانگین و انحراف معیار را دارد. در جدول ۱ ضرایب پایایی حاصل از ابزارهای پژوهش نیز درج شده است. ملاحظه می‌شود که پایایی ابزارها مناسب است.

همکاران (۲۰۱۸) نشان دادند که گروه درمانی کاهش تنیدگی مبتنی بر ذهن آگاهی بر کاهش پرخاشگری و رفتارهای پرخطر نوجوانان بی سرپرست از نظر آماری معنا دار بود.

در مرور ادبیات تحقیق، پژوهش‌های زیادی در ارتباط با منبع مهارت تحصیلی و ارتباط آن با رفتارهای پرخطر دانش آموزان وجود داشت، اما هیچ تحقیقی به ارتباط نقش مدیریت استعدادیابی، سبک‌های مقابله با تنیدگی روانی و منبع مهارت تحصیلی با بروز رفتارهای ایزانی در دانش آموزان پرداخته باشد، دیده نشد، به نظر می‌رسد هیچ تحقیق داخلی و خارجی که ارتباط این سه متغیر را با رفتارهای پرخطر به صورت مستقیم بررسی کرده باشد، انجام نشده است. لذا این مسئله به عنوان یک خلاء پژوهشی بیانگر اهمیت و ضرورت پژوهش فوق می‌باشد. بدین منظور پژوهش حاضر با در نظر گرفتن دانش آموزان مقطع دوم متوسطه به عنوان جامعه هدف در پی یافتن پاسخ سؤال پژوهشی زیر است: مدیریت استعدادیابی، سبک‌های مقابله با تنیدگی روانی و منبع مهارت تحصیلی چه نقشی در تبیین رفتارهای پرخطر دانش آموزان دارند؟ همچنین فرضیات این تحقیق به شرح زیر تنظیم و بررسی شده‌اند:

بین مدیریت استعدادیابی و مؤلفه‌های آن، سبک‌های مقابله با تنیدگی روانی و مؤلفه‌های آن و منبع مهارت تحصیلی و مؤلفه‌های آن با رفتارهای ایزانی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود دارد. مؤلفه‌های مدیریت استعدادیابی، سبک‌های مقابله با تنیدگی روانی و منبع مهارت تحصیلی می‌توانند رفتارهای ایزانی دانش آموزان را پیش بینی کنند.

روش تحقیق

این پژوهش از نوع تحقیقات توصیفی از نوع پس از وقوع یا پس رویدادی است که از گروه تحقیقات همبستگی‌اند. جامعه آماری این پژوهش را کلیه

جدول ۲ ضرایب همبستگی بین متغیرهای ملاک و پیش بین را نشان می‌دهد. همانطور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود جذب استعدادها با بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر رابطه منفی و معناداری در سطح ۰/۰۱ دارد. یعنی با افزایش جذب استعدادها، میزان بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر کاهش می‌یابد. همچنین همسوسازی و نگهداشت استعدادها، توسعه استعدادها، بازیابی استعدادها و سبک مقابله اجتنابی با بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر رابطه منفی و معنی داری در سطح ۰/۰۱ دارند. به عبارت دیگر هرچه قدر میزان متغیرهای یاد شده افزایش یابد از بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر دانش‌آموزان نیز کاسته می‌شود. همچنین سبک مقابله مساله مدار و منبع مهارت‌تحصیلی بیرونی نیز با بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر رابطه منفی و معنی داری در سطح ۰/۰۵ دارند. به عبارت دیگر هر چه میزان برخورد منطقی و مساله مدار و همچنین منبع مهارت بیرونی (کنترل بر فرد) بیشتر باشد از بروز رفتارهای پرخطر جلوگیری می‌کند. از طرفی در جدول ۲ مشاهده می‌شود که سبک مقابله هیجان مدار و منبع مهارت‌تحصیلی درونی با بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر دانش‌آموزان رابطه معناداری ندارند.

جدول ۱: شاخص‌های آمار توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیر	ابعاد	انحراف معیار	میانگین	الفای کرونباخ	کوتمن
مدیریت استعداد	جذب استعدادها	۲/۳۵	۳/۰۲	۰/۶۴۷	۰/۶۵۸
	همسوسازی و نگهداشت استعدادها	۱/۱۴	۳/۱۴	۰/۷۴۵	۰/۶۵۴
	توسعه استعدادها	۲/۴۷	۳/۸۴	۰/۷۰۹	۰/۷۵۰
سبک‌های مقابله با تنیدگی روانی	بازیابی استعدادها	۱/۹۸	۳/۶۵	۰/۸۲۱	۰/۶۵۳
	سبک مقابله مساله مدار	۲/۰۲	۳/۶۵	۰/۶۳۸	۰/۴۱۱
	سبک مقابله هیجان مدار	۲/۹۷	۴/۰۱	۰/۷۲۹	۰/۷۲۱
منبع مهارت‌تحصیلی	سبک مقابله اجتنابی	۲/۵۸	۳/۵۹	۰/۸۰۱	۰/۵۶۸
	درونی	۲/۳۲	۳/۹۷	۰/۷۴۰	۰/۷۲۱
بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر	بیرونی	۲/۰۲	۳/۱۴	۰/۷۲۷	۰/۶۷۷
	خشونت	۲/۴۹	۳/۱۴	۰/۷۳۱	۰/۶۸۷
	خودکشی	۱/۶۵	۲/۳۵	۰/۷۱۹	۰/۵۵۹
	استعمال سیگار	۲/۷۱	۳/۴۹	۰/۷۷۱	۰/۵۹۴
	کشیدن قلیان	۲/۰۹	۳/۵۶	۰/۸۱۱	۰/۶۰۳
	مصرف مشروبات الکلی	۲/۵۳	۳/۱۷	۰/۷۰۲	۰/۷۶۴
	مصرف مواد مخدر	۲/۲۹	۲/۹۷	۰/۸۷۸	۰/۴۲۶
	رابطه جنسی پرخطر	۲/۳۸	۲/۴۸	۰/۷۲۰	۰/۴۳۵

جدول ۲: ضرایب همبستگی بین متغیرهای ملاک و پیش بین

متغیر پیش بین	متغیر ملاک	بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر
مدیریت استعداد	جذب استعدادها	۰/۶۳۵ ^{**}
	همسوسازی و نگهداشت استعدادها	۰/۴۱۸ ^{**}
	توسعه استعدادها	۰/۶۴۰ ^{**}
سبک‌های مقابله با تنیدگی روانی	بازیابی استعدادها	۰/۵۴۹ ^{**}
	سبک مقابله مساله مدار	۰/۴۱۱ ^{**}
	سبک مقابله هیجان مدار	۰/۲۱۵
منبع مهارت‌تحصیلی	سبک مقابله اجتنابی	۰/۶۱۴ ^{**}
	منبع مهارت‌تحصیلی درونی	۰/۳۱۶ ^{**}
	منبع مهارت‌تحصیلی بیرونی	۰/۴۳۹ ^{**}

**p<0/001

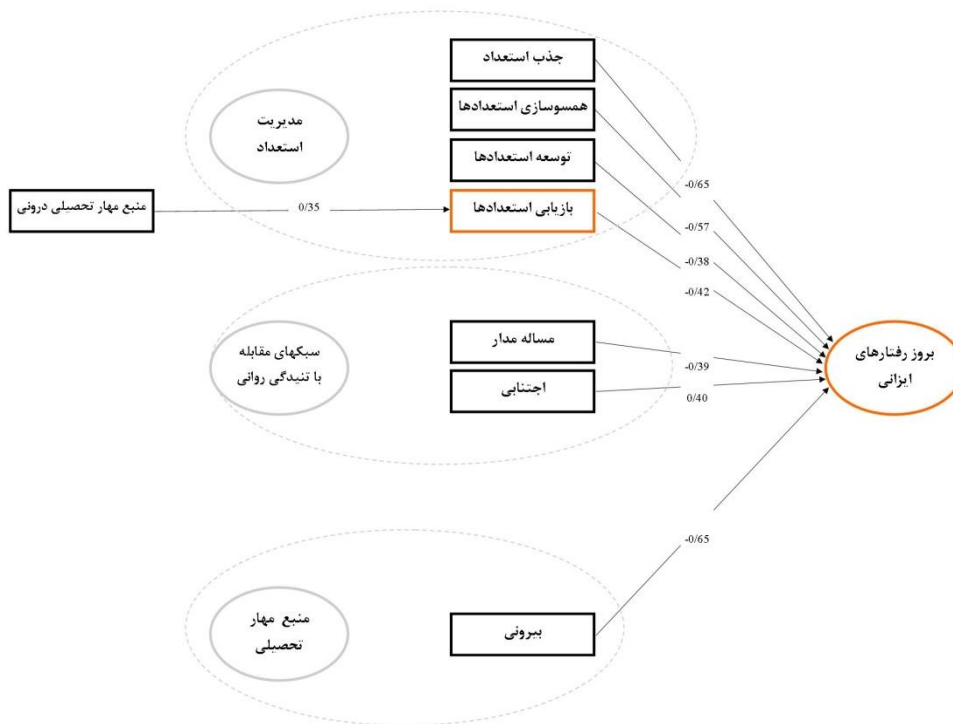
جدول ۳: تحلیل رگرسیون

متغیرها	R	R ²	R ² تعدیلی	خطای معیار اندازه گیری	F	B	SEb	β	t	معنی داری
جذب استعدادها	۰/۶۵۸	۰/۴۲۵	۰/۴۸۹	۷/۰۳	۱۶/۰۷	۳/۴۶	۰/۳۱۸	۰/۱۶۸	۰/۰۹	۰/۰۰
همسوسازی و نگهداشت استعدادها						۱/۳۲	۰/۴۲۵	۰/۴۳۸	۰/۱۰۵	۰/۰۱
توسعه استعدادها						۲/۰۸	۰/۳۲۵	۰/۵۰۴	۰/۷۵۳	۰/۰۰
بازیابی استعدادها						۲/۱۶	۰/۲۴۱	۰/۶۳۹	۰/۶۳۷	۰/۰۰
سبک مقابله مساله مدار						۱/۷۸	۰/۴۳۲	۰/۲۲۷	۰/۳۶۵	۰/۰۲
سبک مقابله اجتنابی						۱/۴۳	۰/۱۸۹	۰/۷۲۴	۰/۷۰۹	۰/۰۰

منبع مهارت‌تحصیلی بیرونی										
۰/۰۳	-۱/۰۳۱	-۰/۴۷۱	-۰/۴۰۳	-۱/۷۱						

افزودن به واحد مؤلفه جذب استعدادها به اندازه ۰/۱۶۸ از بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر، با افزودن به واحد همسوسازی و نگهداشت استعدادها به اندازه ۰/۴۳۸ از بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر، با افزودن به واحد توسعه استعدادها به اندازه ۰/۵۰۴ از بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر، با افزودن به واحد بازیابی استعدادها به اندازه ۰/۶۲۹ از بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر، با افزودن به واحد رسبک مقابله مساله مدار به اندازه ۰/۲۲۷ از بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر، با افزودن یک واحد رسبک مقابله اجتنابی به اندازه ۰/۷۲۴ از بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر و با افزودن به واحد منبع مهارت‌تحصیلی بیرونی به اندازه ۰/۴۷۱ از بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر، کاهش می‌یابد.

در جدول ۳ نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون متغیرهای پژوهش بیان شده است. بنابر نتایج تحلیل رگرسیون مندرج در جدول ۳، جذب استعدادها، همسوسازی و نگهداشت استعدادها، توسعه استعدادها، بازیابی استعدادها، سبک مقابله مساله مدار، سبک مقابله اجتنابی، منبع مهارت‌تحصیلی بیرونی ۴۲ درصد از واریانس بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر را بصورت معکوس و معناداری تبیین می‌کنند. یعنی ۴۲ درصد از واریانس بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر مربوط به کمبود متغیرهای ذکر شده است و ۵۸ درصد باقیمانده مربوط به متغیرهای دیگر است. همچنین، مشاهده می‌شود که، با

نمودار ۲: تحلیل مسیر حاصل از متغیرهای پژوهش

میزان بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر کاهش می‌یابد. همچنین همسوسازی و نگهداشت استعدادها، توسعه استعدادها، بازیابی استعدادها و سبک مقابله اجتنابی با بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر رابطه منفی و معنی داری در سطح $0/01$ دارند. به عبارت دیگر هرچه قدر میزان متغیرهای یاد شده افزایش یابد از بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر دانش‌آموزان نیز کاسته می‌شود. همچنین سبک مقابله مساله مدار و منبع مهارت‌تحصیلی بیرونی نیز با بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر رابطه منفی و معنی داری در سطح $0/05$ دارند. به عبارت دیگر هر چه میزان برخورد منطقی و مساله مدار و همچنین منبع مهارت بیرونی (کنترل بر فرد) بیشتر باشد از بروز رفتارهای پرخطر جلوگیری می‌کند. از طرفی در جدول ۲ مشاهده می‌شود که سبک مقابله هیجان مدار و منبع مهارت‌تحصیلی درونی با بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر دانش‌آموزان رابطه معناداری ندارند.

نتایج این فرضیه با نتایج تحقیق Seif (۲۰۲۰)، Qureshi Rad و همکاران (۲۰۱۹)، Nezamoor و همکاران (۲۰۱۸)، Alaei و همکاران (۲۰۱۸)، Langaroodi و همکاران (۲۰۱۸)، Mosavi و همکاران (۲۰۱۷)، Rahimi و همکاران (۲۰۱۶)، Namian و همکاران (۲۰۱۶)، Mahbod و همکاران (۲۰۱۶)، Ahmadi و همکاران (۲۰۱۵)، Aliverdina و همکاران (۲۰۱۲)، Asghari و همکاران (۲۰۱۲)، Mohammadi و همکاران (۲۰۱۱)، Young Cho و همکاران (۲۰۱۷)، Henden و همکاران (۲۰۱۶)، Błachnio و همکاران (۲۰۱۵)، Vera و همکاران (۲۰۱۳)، Elian و همکاران (۲۰۱۲)، Chilung و همکاران (۲۰۰۸) و Velras (۲۰۰۲) همسو و هماهنگ است.

در این راستا باید توجه نمود که نوجوانی یکی از حساس‌ترین دوره‌های زندگی بوده و ورود به دوره تحصیلات دبیرستان چالش‌هایی در زمینه سازگاری از جمله سازگاری با والدین، همسالان، معلمان، محیط مدرسه و جامعه را بوجود می‌آورد. نوجوانان باید در این دوره بتوانند بر اساس دو معیار کاوش و

در نمودار ۲ الگوی تحلیل مسیر متغیرهای پژوهش نشان داده شده است. همانطور که در الگو مشاهده می‌شود، متغیرهای جذب استعدادها، همسوسازی و نگهداشت استعدادها، توسعه استعدادها، بازیابی استعدادها، سبک مقابله مساله مدار، سبک مقابله اجتنابی، منبع مهارت‌تحصیلی بیرونی بطور مستقیم بر بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر تأثیر دارند. همچنین منبع مهارت‌تحصیلی درونی بطور غیر مستقیم، از طریق بازیابی استعدادها بر بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر اثر می‌گذارد.

جدول ۴: شاخص‌های تحلی عامل تائیدی مدل

RMSEA	RMR	AGFI	GFI	CFI	X2/df
۰/۶۳	۰/۰۵	۰/۸۵	۰/۹۲	۰/۶۴	۷۰۴/۷۵۴

جدول ۴، نتایج تحلیل عاملی تائیدی مدل را نشان می‌دهد. بالا بودن مقدار شاخص‌های برازش CFI برابر $0/64$ ، GFI برابر $0/92$ ، شاخص RMR برابر $0/05$ و شاخص RMSEA برابر $0/63$ می‌باشد. همچنین سطح آماره χ^2/df دو به درجه آزادی (X2/df) نشان می‌دهد الگوی ارتباطی مبتنی بر تحلیل مسیر برازش دارد. مجذور χ^2 را «شاخص بد» برازش نیز نامیده‌اند، زیرا معنی داری آن نشان دهنده تفاوت معنی دار کوواریانس برآورد شده و مشاهده شده است، که به دلیل بستگی آن به حجم نمونه با افزایش آن همواره معنی دار می‌شود. به همین دلیل، از شاخص χ^2/df استفاده شد که مقدار بالاتر از ۲ برازش خوب را نشان می‌دهد.

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر تبیین نقش مدیریت استعدادیابی، سبک‌های مقابله با تنیدگی روانی و منبع مهارت‌تحصیلی با بروز رفتارهای ایزانی در دانش‌آموزان پسر متوسطه دوم ارومیه می‌باشد. نتایج جدول شماره ۲ نشان داد که جذب استعدادها با بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر رابطه منفی و معناداری در سطح $0/01$ دارد. یعنی با افزایش جذب استعدادها،

جهت تقویت استعداد خاص دانش آموزان قدم بردارد، می‌تواند پیشگیری مهم و اثرگذاری در پایش و مقابله با رفتارهای پرخطر دانش آموزان داشته باشد.

در نهایت با توجه به جدول ۲، منبع مهارت‌تحصیلی بیرونی با بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر رابطه منفی و معناداری دارد. یعنی با افزایش منبع مهارت‌تحصیلی بیرونی در مدارس، میزان بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر کاهش می‌یابد. همچنین منبع مهارت‌تحصیلی بیرونی، بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر را نیز پیش بینی می‌کند.

نتایج این فرضیه با نتایج تحقیق Young Cho و همکاران (۲۰۱۷)، Henden و همکاران (۲۰۱۶)، و Błachnio و همکاران (۲۰۱۵)، Chilung و همکاران (۲۰۰۸)، Alaei و همکاران (۲۰۱۸)، Langaroodi و همکاران (۲۰۱۸)، Mosavi و همکاران (۲۰۱۷)، Rahimi و همکاران (۲۰۱۶)، Aliverdina و همکاران (۲۰۱۳)، Mohammadi و همکاران (۲۰۱۲) و Asghari و همکاران (۲۰۱۲) همسو و هماهنگ است. با توجه به اهمیت احساس کنترل فردی، افرادی که از احساس مسئولیت بهره مند باشند، در مقابل انواع رفتارهای پرخطر و تهدیدهای خارجی مقاوم‌تر خواهند بود و قضاوت‌ها و ارزشیابی‌های صحیح‌تری از خود خواهند داشت. منبع کنترل بیرونی به کاهش رفتارهای پرخطر و ایزانی در توضیح و تشریح عملکرد افراد، متغیرهای مهمی تلقی می‌شوند، زیرا این متغیرها می‌توانند به عنوان عوامل کنترل رفتار یا يك عامل بازدارنده و کسب مهارت‌های جدید عمل کنند (Mansoori و همکاران، ۲۰۱۴). افراد با کنترل درونی با سرعت بیشتری می‌توانند ناملایمات را پشت سر گذاشته و میزان مناسبی از احساس‌ها را با تفکر همراه کرده و مسیر درست اندیشه را بیابند (Langaroodi و همکاران، ۲۰۱۸). افرادی که خود مهارگری پایین‌تری دارند، سازش یافتگی روان شناختی نامطلوب، روابط بین

احساس تعهد، برای سازگاری در حیطه‌های عاطفی و اجتماعی و بدست آوردن هویتی مثبت نقش‌های خود را بیابند تا در گزینش شغلی و آرمان‌گرایی آینده خود سازگارانه عمل کنند (Salibi و همکاران، ۲۰۱۲). همچنین برخورداری جوانان از سلامت اجتماعی موجب به حداکثر رسیدن کارکردها و پیامدهای مثبت اجتماعی آن نظیر مشارکت اجتماعی، انسجام اجتماعی و غیره می‌شود و عدم برخورداری آنان، آسیب‌ها و پیامدهای منفی آن را به همراه خواهد داشت. در واقع زمانی که پیوند اجتماعی فرد با جامعه گسسته شود، عدم برخورداری از سلامت اجتماعی، فرد را مستعد کجرفتاری و رفتارهای پرخطر خواهد کرد (Aliverdina، ۲۰۱۳). مدارس با مدیریت استعدادهای دانش آموزان و استفاده درست از آنان، به بروز رفتارهای پرخطر در آنان جلوگیری می‌کنند. زمانیکه نوجوانان کمتر مورد توجه قرار می‌گیرند، برای جبران خلع به سراغ اعمال خطرناکی می‌روند که Rahimi و همکاران (۲۰۱۶) نیز به آن اشاره کرده‌اند. همچنین همسوسازی و نگهداشت استعدادها در مدارس نیز با بروز رفتارهای پرخطر رابطه منفی و معناداری دارد. یعنی با افزایش همسوسازی و نگهداشت استعدادها در مدارس میزان بروز رفتارهای پرخطر کاهش می‌یابد. همچنین همسوسازی و نگهداشت استعدادها، بروز رفتارهای پرخطر را نیز پیش بینی می‌کند (Sadri و همکاران، ۲۰۱۹).

همچنین در جدول ۲، توسعه استعدادها با بروز رفتارهای پرخطر رابطه منفی و معناداری دارد. یعنی با افزایش توسعه استعدادها در مدارس، میزان بروز رفتارهای پرخطر کاهش می‌یابد. همچنین توسعه استعدادها، بروز رفتارهای ایزانی و پرخطر را نیز پیش‌بینی می‌کند. اگر مدارس به عنوان یک مرکز آموزشی بتواند شروع به استعدادیابی دانش آموزان و حتی دانش آموزان دارای رفتارهای پرخطر کند و در

شود. همچنین پیشنهاد می‌شود که در مدارس شرایطی فراهم شود تا استعدادهای دانش‌آموزان کشف و از آنها در مدارس استفاده شود، آموزش‌های لازم به دانش‌آموزان جهت مهارت خود مهارگری و آثار مخرب رفتارهای پرخطر در این زمینه نیز داده شود.

فردی نامناسب، و عملکرد بسیار پایینی در تکالیف خود دارند (Vera و همکاران، ۲۰۱۳). در تبیین این فرضیه می‌توان گفت که مشخصه‌های تمایل به معاشرت، خونگرمی، جرأت‌مندی، جستجوی محرک و فعال بودن در افراد برونگرا می‌تواند در سوق دادن افراد به سمت ارتکاب رفتارهای پرخطر اثرگذار باشد. به نظر می‌رسد این افراد برای داشتن تجارب تازه و هیجان آمیز حتی دارای درجاتی از خطرات اجتماعی و فیزیکی، کنجکاو و مشتاق و با دل و جرأت باشند. برخی محققان معتقدند که افراد برونگرا دارای جامعه پذیري بالاتري هستند و در جهت رسیدن به سطح انگیزتگی مطلوب دست به رفتارهای پرخطر بیشتری می‌زنند (Taj و همکاران، ۲۰۱۶). افراد دارای خود مهارگری پایین میل بیشتری به انجام کارهای پرخطر مثل مصرف الکل، و رفتارهای نامطلوب دارند. نوجوانی که رفتار پرخطر دارد رفتار مطلوب را از رفتار نامطلوب یاد نگرفته است و یا ممکن است آن را یاد گرفته باشد اما شیوه مهار کافی آن را یاد نگرفته باشد تا رفتارهای پرخطر را تحت کنترل در بیاورد. بنابراین با تربیت درست و آموزش یک سری از مهارت‌ها می‌توان آنها را توانمند کرد و شیوه‌های تربیتی خود مهارگری دانش‌آموز را تحت تأثیر قرار دهد و این باعث کاهش رفتارهای پرخطر در دانش‌آموزان خواهد شد. از آنجا که دانش‌آموزان به عنوان افرادی هوشمند و مستعد هر جامعه در پویایی و کارآمدی آینده آن جامعه نقش مهمی ایفا می‌کنند و با توجه به اهمیت رشد و توسعه نیروی انسانی در دهه‌های اخیر، به ارتقاء رفتارهای بهتر و مثبت آنها بیشتر توجه باید شود. پژوهش حاضر نیز مثل اکثر پژوهش‌ها خالی از محدودیت نبود من جمله: استفاده از نمونه فقط پسران و همچنین در یک شهر مشخص، جمع‌آوری اطلاعات فقط از طریق پرسشنامه. بنابراین پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آینده از جامعه آماری وسیعتری برای تحقیق استفاده و درکنار پرسشنامه از مصاحبه نیز استفاده

References

- Ahmadi, Habib and Moini, Mahdi (2014). Investigating the relationship between social skills and high-risk behaviors of young people: a case study of Shiraz city. *Strategic studies of Iran's social issues*. Volume 4(1), pp. 1-24.
- Alai, Ruqiya; Sephondi, Mohammad Ali and Kadampour, Ezzatullah (2017). Explaining the modulating role of locus of control: measuring the relationship between parental supervision and high-risk drug use behavior among university students in Tehran. *Investigating Iran's Social Issues (Social Science Journal)*, Volume 9, Number 1, pp. 231-249.
- Alivardinia, Akbar (2012). Studying high-risk behaviors of students from a sociological point of view. *Social Development Quarterly*, Year 7, Number 3, pp. 123-154.
- Asghari, Farhad; Kurd Mirza, Ezzatullah and Ahmadi, Leila (2012). The relationship between religious attitude, locus of control and tendency to substance abuse in students. *Addiction Research*, 7th year, No. 25, pp. 103-112.
- Błachnio A.)۲۰۱۰(. Przepiorka A. Dysfunction of self-regulation and self-control in facebook Addiction. *Psychiatr Q*. 87(3): 493-500.
- Brook, J. S., Brook, D. W., & Whiteman, M. (2007). Growing up in a violent society: longitudinal predictors of violence in Colombian adolescents. *American journal of Community Psychology*, 40(1-2), 82-95.
- Cappelli, P. (2004). *Talent management in the 21st century*, Singapore Management University.
- Cartwright, Roger (2007), *Talent Management: A New Look at Human Capital Development*, translated by: Ali Mohammad Gudarzi and Seyed Jamal Hosseini, Tehran: Rasa Publications, first edition.
- Cheung W, Nicole W, Cheung Y. (2008). Self-control, social factors, and delinquency: A test of the general theory of crime among adolescent in Hong Kong. *J Youth Adolesc*. 37: 412-430.
- Chowning, K., & Campbell, N. J. (2009). Development and validation of a measure of academic entitlement: Individual differences in students' externalized responsibility and entitled expectations. *Journal of Educational Psychology*, 101, 982-997.
- Collings, D. G., & Mellahi, K. (2009). Strategic talent management: A review and research agenda. *Human Resource Management Review*, 19(4), 304-313.
- Coutinho, P., Mesquita, I., Fonseca, A. M., & De Martin-Silva, L. (2014). "Patterns of sport participation in Portuguese volleyball players according to expertise level and gender". *International Journal of Sports Science & Coaching*, 9(4), 579-592.
- Elaine MM, Jamie T. (2012). Substance Use, Self-Esteem, and self-efficacy among homeless and runaway youth in New Orleans. *Child Adolesc Social Work J*. 29(2): 123-136.
- Ergene, T., Arif, Ö. Z. E. R., Genctanirim-Kurt, D., Arici-Şahin, F., Demirtas-Zorbaz, S., Kizildag, S., & Hoard, P. (2019). The Risk Behaviors of High School Students and Causes Thereof: A Qualitative Study. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 197-217.
- Georgina, C. S. (2004). Casual Attribution for success or failure by passing and falling

- students in college Algebra Florida International University Publication.
- Greenberger, E., Lessard, J., Chen, C., & Farruggia, S. P. (2008). Self-entitled college students: Contributions of personality, parenting, and motivational factors. *Journal of Youth and Adolescence*, 37, 1193-1204.
- Guderzand Chegini, Mehrdad; Chirani, Ibrahim; Moghadam, conductor; Qaneh, Seyyedeh Fatemeh; Moradi, Maryam. (2015). Investigating the relationship between talent management and organizational performance. *Management and Productivity*, 38, 253-278.
- Henden E. (2016). Addiction as a disorder of self-control. Oslo and Akershus University College of Applied Sciences.
- Henry, K. L., Slater, M. D., & Oetting, E. R. (2005). Alcohol use in early adolescence: the effect of changes in risk taking, perceived harm and friends' alcohol use. *Journal of Studies on Alcohol*, 66(2), 275-283.
- Holinka C. (2015). Stress, emotional intelligence, and life satisfaction in college students. *Coll Stud J*, 49(2): 300-311.
- Implicit anchoring, cobra; Hossein Khanzadeh, Abbas Ali; Taher, Mehbooba and single, Arzoo (2017). The role of excitability and self-control ability in explaining high-risk behaviors in students. *Child Mental Health Quarterly*, Volume 5(1), pp. 25-36.
- Indu, P. S., Anilkumar, T. V., Pisharody, R., Russell, P. S. S., Raju, D., Sarma, P. S., & Andrade, C. (2017). Prevalence of depression and past suicide attempt in primary care. *Asian journal of Psychiatry*, 27, 48-52.
- Karabi, Jasant Vahmadi, Arefe Sadat (2012). The relationship between parenting methods and mothers' perfectionism with emotional and social adjustment of female students in the second year of high school. *Women's research journal*, fourth year, number 1(7), pp. 139-162.
- Karmi, Jahangir and Fabazi, Yasmin (2015). The role of parents' parenting style, problem-solving style and self-regulation in the emergence of high-risk behaviors. *Tabriz University of Medical Sciences and Health Services*, 38(6), pp. 48-55.
- Mansouri, Zahra; Mousavi Nasab, Seyyed Mohammad Hossein and Shams Aldini Lori, Latifah (2013). Investigating the mediating role of resilience in the relationship between personality traits and attitudes towards delinquency. *Journal of Principles of Mental Health*, year 17(2), pp. 103-110.
- Marotta, P. (2017). Exploring relationships between delinquent peer groups, participation in delinquency, substance abuse, and injecting drug use among the incarcerated: Findings from a national sample of state and federal inmates in the United States. *Journal of Drug Issues*, 47(3), 320-339.
- Mehbod, Min and Foulad Cheng, Mehbobeh (2015). The relationship between big five personality factors and academic unproductive behavior mediated by perceived inhibition: structural modeling. *Evolutionary psychology: Iranian psychologists*, year 12, number 47, pp. 265-279.
- Meyers, M. Ch., Woerkom, M. V., & Dries, N. (2013). Talent-Innate or acquired? Theoretical considerations and their implications for talent management. *Human Resource Management Review*, 23, 305-321.
- Mohammad Masiri, Farhad; Shafii Fard, Yaqoub; Davari, Mozhddeh and Basharat, Muhammad Ali (2011). The role of self-control, quality of relationship with parents and school environment in mental health and antisocial

- behavior of adolescents. Transformational psychology (Iranian psychologists). *Journal* 8(32), pp. 397-404.
- Mousavi Moghadam, Seyyed Rahmatullah; Nouri, Tayyaba; Goddadi, Tahira; Ahmadi, Asad and Gholamizai, Gholamreza (2016). The relationship between Internet addiction and self-control with mental health in the students of the Scientific-Applied University of Ilam. *Journal of the School of Health and Health Research Institute*, Volume 15, Number 1, pp. 1-8.
- Namian, Sara and Hosseinchari, Massoud (2019). Explanation of students' academic procrastination based on religious beliefs and core of control. *Journal of Educational Psychology Studies*, Volume 8, Number 14, pp. 128-99.
- Nizampour, Reza; Mashhadi, Ali and Bigdali, Iman A... (2017). Effectiveness of mindfulness-based stress reduction group therapy on aggressiveness and risky behavior of adolescent boys. *Journal of Clinical Psychology*, Year 10, Number Two (38), pp. 59-70.
- Nouhi, Mohammad; Shahlai, Javad; Henry, Habib and Ghafouri, Farzad (2018). The role of talent management in combat sports (2018). *New Approaches in Sports Management*, Volume 7(26), pp. 19-9.
- Orly S, Rivka B, Rivka E, Dorit S. (2012). Are cognitive-behavioral interventions effective in reducing occupational stress among nurses? *Appl Nurs Res*; 25(3):152-157.
- Qureshi Rad, Fakhrel Sadat and Porjabar Akhoni, Fariba (2018). Investigating the relationship between social health and personality traits with high-risk behaviors of Tabriz University of Medical Sciences students in the academic year of 2016: a descriptive study. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*, Volume 18, pp. 108-120.
- Rahimi, Alireza; Khorramabadi, Yadullah; Navaei, Yavor and Moin, Rahele (2015). Investigating the effect of life skills training on reducing risk-taking behaviors of high school male students at risk. *Scholars' Scientific Journal*, Volume 15(1), pp. 52-44.
- Rezaei Jamaloui, Hassan; Hosni, Jafar and Noormohammadi Najafabadi (2018). The role of attachment styles in the high-risk behaviors of high school boys. *Knowledge and research in applied psychology*, 20th year, number 1(75), pp. 112-121.
- Rodriguez, T., Ward, J. T., Tillyer, M. S., & Ray, J. V. (2019). The Influence of Delinquent Peer Affiliation on Substance Use: The Moderating Effects of Anxiety and Depression. *Journal of Drug Issues*, 0022042619832019.
- Sadri Demirchi, Ismail; Artist Koje Baglo, Pejman; Basir Amir, Seyyed Mohammad and Qolizadeh, Behzad (2018). Predicting high-risk behaviors based on the role of perceived social support components, emotional expressiveness, and brain-behavioral systems in drug addicts. *Afoq Dansef, Gonabad University of Medical Sciences and Health Services Quarterly*, Volume 25, Number 4, pp. 282-297.
- Saif, Ali Akbar (2019). *Modern educational psychology (educational learning psychology)*. 71st edition: Doran Publications.
- Stewart, J. G., Kim, J. C., Esposito, E. C., Gold, J., Nock, M. K., & Auerbach, R. P. (2015). Predicting suicide attempts in depressed

- adolescents: Clarifying the role of disinhibition and childhood sexual abuse. *Journal of Affective Disorders*, 187, 27-34.
- Tahmasabzadeh Sheikhlar, Dawood and Yadgari, Aziz (2016). The relationship between coping styles and emotional creativity. *New Psychological Research Quarterly*, year 12(46). pp. 101-122.
- Taj Bedipour, S. and Seyed Mirzaei, Z. (2015). Risky behaviors and its relationship with depressive personality traits. *Human Islam*, No. 1, pp. 738-753.
- Tella, A. (2007). The Impact of motivation on student's academic achievement and learning outcomes in mathematics among secondary school students in Nigeria. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*; 3(2), 149-156.
- Vera P, Eliseo M. (2013). An empirical test of low self-control theory among Hispanic youths. *Youth violence and Journal justice*. 2013; 11: 179-193.
- Vollrath M, Torgersen S. (2002). Who takes health risks? A probe into eight personality types. *Pers Individ Differ*. 32 (7): 1185-97.
- Young Cho H, Kim DJ, Woo Park J. (2017). Stress and adult smartphone addiction: Mediation by self-control, neuroticism, and extraversion. *Journal of Stress & Health*. 23.